



СЪСТОЯНИЕ И НАСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДОБРОВОЛНОТО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ В БЪЛГАРИЯ

ДОКТОРАНТ МАРГАРИТА ИВАНОВА

Цел на настоящия доклад е да разгледа състоянието и насоките за развитието на доброволното здравно осигуряване у нас и очертаващите се възможности за неговото разширяване.

Доброволното здравно осигуряване в България законодателно е регламентирано заедно със задължителното през юни 1998 г. с приемане на Закона за здравното осигуряване. Двете форми на здравно осигуряване, макар и подчинени на различни принципи, имат обща цел - повишаване ефективността на здравната система и предоставяне по-високо качество на здравни услуги. Поднормативните актове по приложението на закона обаче бяха забавени и процедурата по лицензиране на дружествата за доброволно здравно осигуряване стартира едва през 2001 г.

Законодателството е основна предпоставка за ефективно регулиране, надзор и контрол на дейността по доброволно здравно осигуряване. Действащата в момента законова уредба на тази дейност е крайно незадоволителна. В нея не са уредени основни въпроси на осигурителните отношения, на организацията и осъществяването на доброволното здравно осигуряване и на правата, задълженията и отговорностите на отделните участници в него. Например при настоящата система липсва законодателно регламентиране на здравноосигурителната дейност и тя се извършва още от организации, различни от здравноосигурителни дружества - лечебни заведения, застра-

хователни компании, взаимозастрахователни кооперации, взаимоспомагателни каси и други.

През 2002 г. с измененията и допълненията в Закона за здравно осигуряване беше полуусъвършенствана правната рамка за организиране на дейността на дружествата за доброволно здравно осигуряване. Все пак през 2002 г. две компании започнаха доста амбициозно да извършват дейност в областта на вече законово уреденото доброволно здравно осигуряване. Тези дружества бяха „Българска здравноосигурителна компания Закрила“ АД и „Обединен здравноосигурителен фонд „Доверие“ АД. Приходите на двете компании през 2002 г. бяха 3,315 млн. лева.

През 2003 г. продължи тенденцията на нарастване на търсенето от доброволното здравно осигуряване като алтернатива на задължителното здравно осигуряване, но пазарът за доброволно здравно осигуряване беше в начален стадий на своето формиране. Интерес проявиха и още няколко дружества за доброволно здравно осигуряване и към 31.12.2003 г. техният брой е вече 6. Имаше и други кандидати да се включат и работят на този пазар, но те не можаха да отговорят на поставените в закона изисквания и Комисията за финансов надзор (КФН) не им издаде лицензи.

Приходите на шестте компании през 2003 г. достигнаха до 6,405 млн. лева, а б-щата стойност на активите на здравноосигурителните



компании 11,383 млн. лв., а на резервите 875 хил. лв. Последните към активите са 7,69%. Изплатените претен-

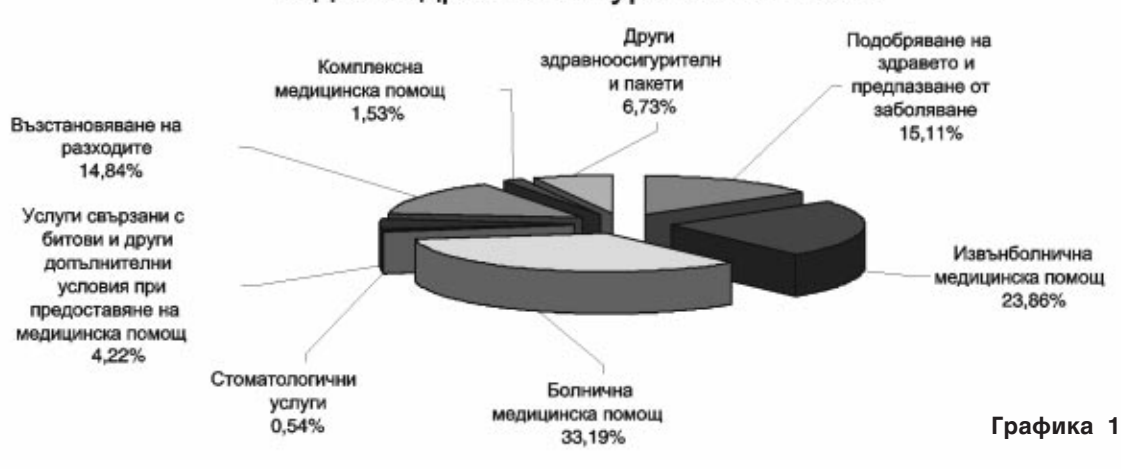
ции в „Обединен здравноосигурителен фонд Доверие“ АД, което е 6,63% от общите приходи в бранша. На трето място е лицензираното през 2003 г. „Здравноосигурително акционерно дружество ДЗИ“ АД, което е събрало 165 хил. лв., което представлява 2,58% от пазара. Резултатите на останалите 3 компании са доста скромни.

През 2003 година 3 дружества („Булстрад - Здравно осигуряване“ АД, Обединен здравноосигурителен фонд „Доверие“ АД и Здравноосигурително акционерно дружество ДЗИ АД) учреди-

жества за доброволно здравно осигуряване и се очакват приходи около 12,5 млн. лв., докато в НЗОК приходите за 2005 г. ще бъдат около 900 млн. лв., а за цялата система на здравеопазването ще бъдат необходими около 1,7 млрд. лв.

През 2004 г. дейност осъществяват десет от единдесет дружества за доброволно здравно осигуряване. ЗОК „Свети Николай Чудотворец“ АД все още не регистрира премиен приход. Доброволна осигурителна мрежа „Здраве“ АД даде сериозна заявка за пазарен дял със сключването на договор

Премиен приход на здравноосигурителните дружества по видове здравноосигурителни пакети



Графика 1

ции (разходи) са 2,571 млн. лева.

Безспорен лидер в приходите за 2003 г. сред здравноосигурителните дружества е БЗОК „Закрила“ АД, което представлява пазарен дял от 88,2%. Компанията е първа и по реализирана печалба - 160 хил. лева. На второ място по премии с 425

ха и Асоциация на лицензираните дружества за доброволно здравно осигуряване. През 2004 г. към браншовата организация се присъединиха още „Здравноосигурителен фонд Медико - 21“ АД, а от началото на 2005-а обединените компании станали 7 (плюс „Българска здравноосигурителна компания Закрила“ АД, „Доброволна осигурителна мрежа - Здраве“ АД и ЗОК „Надежда“ АД). Четири дружества все още не членуват в асоциацията („Български здравноосигурителен фонд“ АД, „Здравноосигурителна компания България Здраве“ АД, „Здравноосигурително дружество - Планета“ АД и Здравноосигурителна компания „Свети Николай Чудотворец“ АД).

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за застраховането (параграф 66) през септември 2004 г. беше деформирано прилагането на Закона за здравното осигуряване. С поправката се върнаха правата на застрахователните дружества да правят т. нар. „чисти“ здравни застраховки, а със Закона за здравето се регламентира краткосрочно пребиваващите в България чужденци, ако нямат сключена здравна застраховка или осигуровка за времето на пребиваване в страната, при влизане в страната да сключват единствено здравна застраховка. Всичко това ограничава слабо развития пазар на здравни услуги, предлагани от дружествата за доброволно здравно осигуряване, чийто единствен предмет на дейност е здравното осигуряване.

В България към 01.06.2005 г. има регистрирани 11 дру-

за доброволно здравно обслужване на близо 8 хил. работници и служители на металургичния комбинат „Кремиковци“. Бяха извършени първични профилактични прегледи на металургите. Те ще послужат за установяване на здравния статус на работещите в комбината и ще бъдат въведени в единната база данни на медицинския център. След това ще бъдат селектирани рисковите групи, които ще преминат на специален отчет и лечение.

Статистическите данни на КФН и НСИ показват, че лидер в класацията по приходи за 2004 г. е БЗОК „Закрила“ АД със събрани премии от 7,463 млн. лв. и пазарен дял от 64,27%. Следва ЗОФ „Медико-21“ АД с приходи от 1,320 млн. лв. и дял от 11,37%, който заема позиция пред дългогодишния участник на пазара ОЗОФ „Доверие“ АД. Постъпленията в размер на 1,293 млн. лв. отреждат на ОЗОФ „Доверие“ АД пазарен дял от 11,14%. Следващо в класацията е ДОМ „Здраве“ АД, чийто премиен приход възлиза на 757 хил. лв. Пазарният дял на дружеството е 6,52%. На пето място е „Булстрад - здравно осигуряване“ АД със събрани премии на стойност 247 000 лв. и пазарен дял от 2,13%. Шестото и седмото място са съответно за ЗОАД „ДЗИ“ АД и ЗОД „Планета“ АД. Двете дружества отчитат пазар в размер на 218 000 лв. и 128 000 лв. ЗОК „България здраве“ АД се нарежда на последно място с премии от 33 000 лв. (таблица № 1).

Таблица № 1

Премиен приход и пазарен дял на дружествата за доброволно здравно осигуряване за периода 2002 – 2004 г.

№	Здравноосигурителни дружества	2002 г.		2003 г.		2004 г.	
		Премиен приход (хил. лв.)	Пазарен дял (%)	Премиен приход (хил. лв.)	Пазарен дял (%)	Премиен приход (хил. лв.)	Пазарен дял (%)
1.	„Българска здравноосигурителна компания Закрила“ АД	3 080	92,91	5 649	88,20	7 463	64,27
2.	„Обединен здравноосигурителен фонд Доверие“ АД	235	7,09	425	6,63	1 293	11,14
3.	„Здравноосигурително акционерно дружество ДЗИ“ АД	-	-	165	2,58	218	1,88
4.	„Здравноосигурителен фонд Медико - 21“ АД	-	-	125	1,95	1 320	11,37
5.	„Булстрад - здравно осигуряване“ АД	-	-	36	0,56	247	2,13
6.	„Български здравноосигурителен фонд“ АД	-	-	5	0,08	113	0,97
7.	„Доброволна осигурителна мрежа - Здраве“ АД	-	-	-	-	757	6,52
8.	„Здравноосигурителна компания България здраве“ АД	-	-	-	-	33	0,28
9.	„Здравноосигурителна компания Надежда“ АД	-	-	-	-	40	0,34
10.	„Здравноосигурително дружество Планета“ АД	-	-	-	-	128	1,10
11.	„Здравноосигурителна компания Свети Николай Чудотворец“ АД	-	-	-	-	0	0,00
	ОБЩО	3 315	100	6 405	100	11 612	100

(Продължава на стр. 14)